

Modersmål och studiehandledning i Lerum

- **Ca 500 elever läser modersmål**
- **21 lärare**
- **20 språk**
- **19 skolor + gymnasiet + vuxenutbildningen**

Modersmål

~~**(hemspråk)**~~

Modersmål - lagrum

10 kap. Skollagen (2010:800)

7§ En elev som har en vårdnadshavare med ett annat modersmål än svenska ska erbjudas modersmålsundervisning i detta språk om

- 1. språket är elevens dagliga umgängesspråk i hemmet, och**
- 2. eleven har grundläggande kunskaper i språket**

Lagrums

5 kap. Skolförordningen 8 – 9 - 10 § §

- språkval
- elevens val
- skolans val
- utanför den garanterade undervisningstiden

- enbart ett språk (undantag romska elever från utlandet)

- fem elever
- lämplig lärare

Studiehandledning som en pedagogisk resurs

Studiehandledning i Lerum

- **130 elever får studiehandledning på modersmålet**

- **Forskning**
- **Lagrum**
- **Skolverket**
- **Skolinspektionen**
- **Erfarenheter**
- **Hur vi gör / ska göra i Lerum**

Forskning

- Det finns inte mycket forskning kring studiehandledning, istället får beprövad erfarenhet styra.

All språkutveckling och kunskapsutveckling gynnas av ett starkt modersmål

- Studiehandledningen är det viktigaste verktyget vid undervisning av nyanlända elever, menar professor Nihad Bunar

Forskning

Flerspråkiga elever som inte har basfärdigheter i svenska kan utveckla ett vardagsrelaterat språk ganska snabbt, men det tar ofta minst **fem år** för dem att utveckla ett skolspråk. (Gibbons, 2013)

Lagrum

Studiehandledning på modersmålet regleras i 5 kap. 4 § skolförordningen SKOLFS 2010:37

En elev ska få studiehandledning på sitt modersmål, om eleven behöver det.

En elev som ska erbjudas modersmålsundervisning och som före sin ankomst till Sverige har undervisats på ett annat språk än modersmålet får ges studiehandledning på det språket i stället för på modersmålet, om det finns särskilda skäl.

Skolverkets stödmaterial

Det ligger i skolans uppdrag att organisera undervisningen för elever med ett annat modersmål så att de ges förutsättningar att utveckla kunskaper i skolans alla ämnen samtidigt som de lär sig det svenska språket. Ett sätt att tillgodose det behovet kan vara att ge eleven studiehandledning på modersmålet. (Skolverket, 2015)

Skolinspektionsrapport

(Skolinspektionen, 2017)

- Studiehandledningen på modersmålet behöver i högre grad anpassas till den enskilda elevens behov.
- Studiehandledare och ämneslärare behöver samverka i högre utsträckning.
- Huvudmän och skolledningar behöver i betydligt högre grad ta ansvar för att tillgodose behovet av kompetensutveckling inom området studiehandledning på modersmålet.
- Granskningens resultat pekar sammantaget på att studiehandledarens uppdrag behöver tydlig-göras i skolorna.
- Fler huvudmän behöver ta ansvar för helheten.

Framgångsfaktorer

- att man först bedömer elevens språk- och ämneskunskaper,
- att insatserna anpassas efter elevens förutsättningar och behov,
- att skolan har kompetens om flerspråkighet,
- att studiehandledaren och elevens lärare samverkar,
- att undervisning ges växelvis på elevens modersmål och på svenska, för att eleven ska utveckla verktyg för sitt eget lärande.

Framgångsfaktorer

- Skolans förmåga att möta heterogena grupper
- Fokusera på elevens förutsättningar, kunskaper, förmågor... snarare än bristande kunskap, resurser..
- Organisation kring nyanlända
- Individuell planering, tydlig målbild och kontinuerlig uppföljning

Kartläggning på Start

Sedan...

- Modersmål och tidigare skolspråk
- Elevens närvaro vid möten
- Modersmålslärares/studiehandledares roll

Studiehandledning i Lerum

Studiehandledaren ska

- Delta vid överlämningar
- Skaffa kunskap om kartläggningarna
- Samverka med mentor, elev, vh
- Koppla ihop arbetssätten i Sverige och hemlandet
- Komplettera kartläggningar och omdömen
- Ha medvetenhet om det starka språket
- ”Inte börja arbeta innan man fått överlämning och planering”

Önskvärt

- Auskultera med ämneslärare
- Ha ämneskunskaper

Studiehandledning i Lerum

Ämneslärare ska

- Ha ansvar för nyanlända elevers kunskapsutveckling,
- Samverka med studiehandledare
- Utredda elevens behov av extra anpassningar/särskilt stöd, är sh rätt insats?
- Lämna planeringar till sh
- Språkutvecklande arbetssätt
- Skapa delmål och ge eleverna hopp

Önskvärt

- Kunskaper om andraspråksinlärning

Studiehandledning

- Före lektion
- Under lektion
- Efter lektion
- Språkverkstad eller studiestuga

Individuell anpassning som bestäms av
Studiehandledare, elev och mentor **tillsammans.**

Studiehandledning

utgå från
elevernas bakgrund,
tidigare erfarenheter,
språk och kunskaper.

Studiehandledning i Lerum

- Ge eleverna hopp,
- ”först måste du lära dig svenska”
- Delmål eftersom de inte får betyg
- Skapa Vi-känsla
- Alla tillgängliga språk i klassrummet
- Arbeta långsiktigt
- Interkulturell kompetens

Kontakt

Marija Stiskalo

Chef modersmål och studiehandledning
Sektor Lärande

marija.stiskalo@lerum.se

Direkt: 0302-521301

Sms:0736888911